

VILNIAUS
PEDAGOGINIS
UNIVERSITETAS

MOKSLO
DARBAI

ISTORIJA

LXXIV/74

2009 / 2
VILNIUS

ISTORIJA L X X I V / 7 4

2 0 0 9 / 2

ISSN 1392-0456

Vilniaus pedagoginis universitetas, T. Ševčenkos g. 31, LT-03111 Vilnius

<http://www.vpu.lt/leidykla>

Leidiny s eina nuo 1958 m.

Redakcinė kolegija

- Prof. dr. Jūratė Baranova, Vilniaus pedagoginis universitetas (filosofija 01 H)
Doc. dr. Romas Batūra, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija (istorija 05 H)
Prof. dr. Adomas Butrimas, Vilniaus dailės akademija (istorija 05 H)
Ph.D. Christoph Dieckmann, Keele universitetas, Jungtinė karalystė (istorija 05 H)
Prof. habil. dr. Romualdas Grigas, Lietuvos MA narys korespondentas, Vilniaus pedagoginis universitetas (sociologija 05 S)
Prof. dr. Eugenijus Jovaiša (vyr. redaktorius), Vilniaus pedagoginis universitetas (istorija 05 H)
Prof. dr. Jūratė Kiaupienė, Lietuvos istorijos institutas, Vytauto Didžiojo universitetas (istorija 05 H)
Prof. dr. Libertas Klimka, Vilniaus pedagoginis universitetas (fizika 02 P, istorija 05 H)
Ph.D. Virgilijus Krupauskas, Chowan koledžas, JAV (istorija 05 H)
Doc. dr. Antanas Kulakauskas, Mykolo Romerio universitetas (istorija 05 H)
Prof. habil. dr. Mykolas Michelbertas, Vilniaus universitetas (istorija 05 H)
Prof. dr. Juozas Skirius, Vilniaus pedagoginis universitetas (istorija 05 H)
Prof. dr. Petras Stankevičius, Vilniaus pedagoginis universitetas (ekonomika 04 S)
Assoc. prof. Ph.D. Saulius Sužiedėlis, Milersvilio universitetas, JAV (istorija 05 H)
Doc. Ph.D. Joachim Tauber, Nordost institutas (Lueneburgas), Hamburgo universitetas, Vokietija (istorija 05 H)
Prof. habil. dr. Antanas Tyla, Lietuvos istorijos institutas (istorija 05 H)
Prof. habil. dr. Liudas Truska, Vilniaus pedagoginis universitetas (istorija 05 H)
Prof. habil. dr. Vladas Žulkus, Klaipėdos universitetas (istorija 05 H)
Assoc. prof. Ph.D. Theodore R. Weeks, Pietų Ilinojaus universitetas, JAV (istorija 05 H)

Atsakingoji redaktorė doc. dr. Sandra GRIGARAVIČIŪTĖ, Vilniaus pedagoginis universitetas

Redaktorė Veronika ŠIDLAUSKAITĖ

Vertėja doc. dr. Janina BUITKIENĖ

Maketuotoja Laura BARISIENĖ

Informacija apie žurnalo referavimą duomenų bazėse:

Historical abstracts – <http://support.ebscohost.com/>, C.E.E.O.L. – Central and Eastern European Online Library) – <http://www.ceeol.com/>, CSA: Sociological Abstracts – <http://www.csa.com/>, CSA Worldwide Political Science Abstracts – <http://www.csa.com/>, MLA: Modern Language Association International Bibliography – <http://www.mla.org/>, EBSCO Publishing: Academic Search Complete – <http://www.ebscohost.com/thisTopic.php?marketID=1&topicID=633>, EBSCO Publishing: TOC Premier – <http://www.ebscohost.com/thisTopic.php?marketID=1&topicID=144>, EBSCO Publishing: Current Abstracts – <http://www.ebscohost.com/thisTopic.php?marketID=1&topicID=67>.

Profesoriui

Aivui RAGAUSKUI 40 METŲ

Nedaug Lietuvoje atsiras jaunų žmonių, kurie, atėjęs 40 metų sukakčiai, gali į gyvenimo brandos pradžią sudėti tokį didelį kraitį, – profesorius, istorijos mokslų daktaras, ilgametis Lietuvos istorijos katedros vedėjas, Vilniaus pedagoginio universiteto prorektorius. Pedagoginių ir mokslinių vardų gretą papildė reikšmingi mokslo tyrėjo ir mokslo organizatoriaus darbai – „Didysis Lietuvos parlamentarų biografinis žodynas“, „Vilniaus Žemutinės pilies valdovų rūmų biografinis žodynas“, „Vilniaus istorijos metraštis“. 2003 metais išleista monografija „Vilniaus miesto valdantysis elitas XVII a. antroje pusėje (1662–1702 m.)“, drauge su žmona, istorijos mokslų daktare ir docente Raimonda 2001 metais išleistas veikalas „Barboros Radvilaitės laišakai

Žygimantui Augustui ir kitiems“. Studijų sąrašą vien per pastaruosius penkerius netus papildė pranešimų gausa Lietuvos ir tarptautinėse istorikų konferencijose, daugiau nei 15 mokslinių straipsnių ir publikacijų, mokomųjų knygų ir istorijos šaltinių publikacijų.

Užkrečia netikėtos ir anų laikų gyvenimo įvairovę bei pilnatvę liudijantys profesoriaus tyrimai apie mūsų midų, žirgus, istorinį humorą ir kitas netikėčiausias istorijas.

Universitetas, jo Istorijos fakultetas, mokslinių žurnalų redkolegijų nariai, – visi mes sveikiname profesorių Aivą Ragauską ir linkime reikšmingų darbų Lietuvos istorijos labui.

Eugenijus Jovaiša

Turinys

	Profesoriui Aivui Ragauskui 40 metų.....	3
IŠ TAUTOS PRAEITIES		
	Ernestas VASILIAUSKAS Žiemgalos apgyvendinimo raida XIV a. – XVI a. pradžioje.....	4
	Ramunė ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ Už ar prieš reformas: Ketverių metų seimo nutarimų įgyvendinimas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pavietuose 1789–1792 metais.....	13
	Saulius PIVORAS Juozas Gabrys, Karlas Lindhagenas ir lietuvių – švedų ryšiai XX a. pradžioje.....	23
ISTORIOGRAFIJA		
	Jonas SIREIKA Istorinė medžiaga „Šiaulių metraštyje“: autoriai, turinys, pobūdis.....	33
	Dalia MARCINKEVIČIENĖ „Nieuželi visio bylo plocho?“ arba kaip vertiname sovietinę istoriją	40
ISTORIJOS DIDAKTIKA		
	Benediktas ŠETKUS Istorijos mokymo naudojat žemėlapius lygmenys: teoriniai ir praktiniai aspektai	44
POŽIŪRIS		
	Ramūnas TRIMAKAS „Vakarų Rusijos“ sampratos klausimu: imperinė atmintis ir istorijos mokymas	51
RECENZIJOS		
	Aurelijus GIEDA Istorikas ir istoriografija transformacijų laikmečiu: tarp naujos istorijos proveržių ir Klėjos sugrįžimo refleksijų	63
	Birutė Kazimiera SALATKIENĖ Geležiniai siaurašmeniai kirviai Lietuvoje	67
	Anelė VOSYLIŪTĖ Lietuvos pramonė: praeitis ir dabartis	69
KRONIKA		
	Ramunė ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ 57-ojo Tarptautinės atstovaujamojų ir parlamentinių institucijų istorijos komisijos Kongreso Paryžiuje apžvalga.....	71
	Juozas SKIRIUS Nauji atradimai JAV lietuvių archyvuose	74

Content

Professor Aivas Ragauskas' 40th Anniversary	3
FROM THE PAST OF THE NATION	
Ernestas VASILIAUSKAS The Settlement of Semigallia in the 14th – Early 16th Centuries	4
Ramunė ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ For or Against Reforms: The Implementation of the Four-Year Sejm's Decisions in the <i>Pavietai</i> of the Grand Duchy of Lithuania (1789–1792) ...	13
Saulius PIVORAS Juozas Gabrys' and Carl Lindhagen's Contribution to the Lithuanian – Swedish Connections at the Beginning of the 20th Century	23
HISTORIOGRAPHY	
Jonas SIREIKA “The Chronicle of Šiauliai”: Authors, Contents and Historical Material	33
Dalia MARCINKEVIČIENĖ „Nieuželi vsio bylo plocho?“ or How Do We Estimate the Soviet History?	40
DIDACTICS OF HISTORY	
Benediktas ŠETKUS Levels of Map-Aided History Teaching: Theoretical and Practical Aspects	44
ATTITUDE	
Ramūnas TRIMAKAS On the Issue of „Western Russia“: Imperial Memory and History Teaching	51
REVIEWS	
Aurelijus GIEDA Historian and Historiography in the Period of Transformations: Historical Breakthrough and the Reflections of Clay's Return	63
Birutė Kazimiera SALATKIENĖ Iron Narrow-Bladed Axes in Lithuania	67
Anelė VOSYLIŪTĖ Lithuania's Industry: Past and Present	69
CHRONICLES	
Ramunė ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ A Review of the 57th International History Commission Congress in Paris	71
Juozas SKIRIUS New Discoveries in the Lithuanian Émigrés Archives	74

10 sp. I. Tir. 150 egz. Užsak. Nr. 09-072
Išleido Vilniaus pedagoginis universitetas, Studentų g. 39, LT-08106 Vilnius.
Maketavo ir spausdino VPU leidykla, T. Ševčenkos g. 31, LT-03111 Vilnius.
Kaina sutartinė.